

Geroepen worden

Havenkerk Sassenheim, 28 januari 2024
Lezingen: 1 Samuel 3:1-10 & Marcus 1: 14-20

Geliefde gemeente,

Er wordt op allerlei manieren een appèl op ons gedaan. Het is een grote invasie aan beïnvloeding. Een stortvloed aan prikkels. Om te kopen, om te besteden. Op allerlei manieren dringen er boodschappen binnen. Billboards, radio en TV, internet. Oproepen om op de één of de ander te stemmen, als er verkiezingen zijn, dit jaar weer voor het Europese parlement. Prediker, goeroes, influencers, niet voor niks hebben ze volgers, raden ons aan zus en zo te denken, dit en dat te doen, die en deze leefstijl te omarmen.

En vergeet niet de geldwerfers, de bedelbrieven, de goede doelen programma's. Er wordt aan alle kanten tegen je aan getetterd. We zijn ons er vaak niet eens van bewust hoeveel *calls to action* er per week, per dag op ons worden afgevuurd.

Op de één of ander manier moet het kennelijk werken, want waarom zou er anders zoveel geld worden gependend aan marketing, reclame, propaganda, datamanipulatie, beïnvloeding, noem de hele handel maar op. Want dat het handel is, big business, laat dat duidelijk zijn.

En daar moet God dan tegen concurreren. Of Christus, of de kerk, of het evangelie.

In de dagen van de jonge Samuël was het Woord van de HEER schaars geworden, zo staat er letterlijk, en er brak geen enkele visie door, hoor je aan het begin van 1 Samuel 3. Er klònken geen woorden, zo horen we in onze vertaling NBV 21, maar de

vraag is: klonk er niks, of werd er niks gehoord, omdat het niet meer doordrong? Werd er niks geleverd of werd er niks afgenomen en doorgegeven, als er per saldo daarna sprake is van schaarste in een samenleving? En de visioenen, de dromen, de vergezichten: ze waren er misschien wel, maar ze braken niet door. Er was geen doorbraak.

Het Woord van God was ingekapseld. Er zit als het ware een dikke korst om het leven, een dikke korst om de zielen. Mensen zijn met andere dingen bezig. Inclusief de leiding van de kerk van die dagen. De zonen van de emeritus hoofdpriester Eli, Hofni en Pinehas heten ze: ze hebben de touwtjes in handen. Zij zijn meer bezig met de eisen van de tijd, om te overleven en het goed te hebben in wat er speelt in hun dagen, dan dat ze bezig zijn met het ontvangen van een visie voor de tijd waarin ze leven op grond van Gods beloften en geboden. Die Hofni's en Pinehassen van toen.

Maar nog was de Godslamp niet gedoofd. Wel de ogen van Eli, voor wiens aangezicht Samuël zijn diensten verricht in het heiligdom. Maar de Godslamp niet. Het kan er wel godvergeten uitzien allemaal, maar dat wil niet zeggen dat God werkelijk weg is.

Toch kende ook Samuël de HERE nog niet, horen we in vers 7 van 1 Samuël 3.

Kun je geroepen worden tot een taak ten dienste van het geheel, door God, terwijl je onbekeerd bent en staat buiten de kennis, buiten de hartenkennis, buiten de geloofskennis van de Heer? Evangelische aanhangers van oud-president Trump in Amerika vinden dat dat kan. Zij blijken hem, na alle openlijke toonbeelden van oneer, leugenachtigheid en ook notoire goddeloosheid, massaal te kunnen blijven steunen. Ze wijzen dan op bijbelse voorbeelden van heidense machthebbers die God gebruikt om zijn plannen te volvoeren.

Maar je haalt dan door elkaar dat God werkzaam kan zijn door alle dingen heen, hoe moeilijk dat voor ons ook te traceren is, èn roeping plus adhesie aan die roeping. Kan een vent met zo'n trackrecord werkelijk met droge ogen door christenen aanbevolen worden voor het hoogste ambt in hun land? Of moet je zeggen: religie was er wel, maar het woord van de HEER is schaars geworden in die dagen, zelfs of misschien wel juist in dat zo 'christelijke' Amerika. Het zijn de Hofni's en de Pinehassen, Trumpiaans: de schoffies en de pallejassen, de zonen van Eli, die de touwtjes in handen hebben, maar het heeft bijzonder weinig met de God van de Schriften te maken.

We hebben het over Amerika. Dat is misschien makkelijk je neus ophalen. De vraag is alleen: is het in ons werelddeel, in ons land, langzaam maar zeker, zoveel beter? En hoe staan christenen in ons land eigenlijk in de vraagstukken en de ontwikkelingen van deze tijd?

Laat duidelijk zijn. Je kunt niet geroepen worden zonder hartenkennis, zonder geloofskennis aan de Heer. Maar ook omgekeerd: je raakt ook niet bekeerd, betrokken bij God, zonder een roeping te ontvangen. Het is samen op. En zo gebeurt het ook bij Samuël.

Je kunt zien hoe God soms een lange adem nodig heeft om door de dikke korst van alles wat we om ons heen hebben gebouwd heen te breken. Kun je het de jonge Samuël kwalijk nemen? Nee, maar pijnlijk is het wel, dat Eli er zo lang over doet, voor ook bij hem de Godslamp weer gaat branden en er een licht op gaat.

Eli is verzwakt, de aanduiding dat zijn ogen dof waren geworden, betekent dat zijn algehele toestand kwetsbaar is. Samuël is niet alleen als jongste bediende koster en manusje van alles in het heiligdom, maar ook de nachtelijke mantelzorger van zijn leidinggevende, die in het kamertje er naast slaapt. Als hij zich hoort roepen, zijn naam meent te

horen, hoe van zelf spreekt het dan niet om meteen te gaan zien of er wat met Eli aan de hand is.

Als je als jongstbediende bij de Albert Heijn werkt, en je hoort je naam, denk je toch ook niet meteen dat de Hoogste Baas jou wil spreken, maar vervoeg je je bij je eigen bedrijfsleider, toch?

Pas bij de derde keer gaat er bij Eli een licht op. Of aarzelt hij omdat hij al aanvoelt wat er staat te gebeuren, terwijl hij dat uit de weg wil gaan?

We kunnen van Eli met zijn zonen wel een karikatuur maken en hem de kop van jut maken van dit verhaal, maar hoe begrijpelijk is zijn situatie niet? Ja, hij heeft kinderen die er niet meer aan doen, die andere wegen gaan. Maar dat kan de besten overkomen. Sterker, hij heeft kinderen die er tegen in gaan, die aan de foute kant van de geschiedenis zijn gaan staan. Vrienden ook, familie ook. Moet hij ze dan loslaten?

Moet je ze dan loslaten, als het jouw kinderen zijn. Moet je je dan distantiëren, en hoe dan? En hoe houd je ze dan tegelijk ook vast. Die dierbaren die andere wegen gaan?

Hij heeft zo zijn best gedaan, zijn hele leven lang. In zijn gezin in de kerk. Zijn jongens zijn hun eigen kompas gaan volgen. Zijn vrouw is er niet meer. Er komen steeds minder mensen naar zijn heiligdom, gelukkig hebben ze nog weer in ieder geval één jongere weten te strikken, dat haalt de gemiddelde leeftijd weer wat naar beneden, en het lukt nog steeds de touwtjes aan elkaar te knopen en de Godslamp brandende te houden, maar Eli is moe. Hij is uitgeblust.

En nu gaat de stem van God aan hem, de eerbiedwaardige emeritus hoofdpriester voorbij, en klinkt de stem van God bij zo'n koorknaap. En Eli weet wat diens roeping wordt, zeker, hij weet het, ook ten aanzien van hem en zijn familie.

Samuël is niet dom en naïef. Samuël heeft allang de misstanden in zijn land en in zijn kerk opgemerkt, maar hij is en blijft correct ten opzichte van Eli, zijn superieur. Hij is immers de aangestelde priester in het huis van God. Net als David correct bleef tegen Saul, de immers ook door God gezalfde koning, hoezeer ook hij het spoor bijster was.

Ook al zijn anderen het spoor van een fatsoenlijk en rechtschapen leven totaal bijster, wij blijven anderen correct behandelen, als de mensen die zij zijn voor ons en voor God. Je weet wel: heb ook je vijanden lief. Zover gaat dat.

Jongen: zo spreekt Eli de derde keer: zeg de volgende keer maar: spreek HEER, uw dienaar hoort. Wat had hij het graag zijn eigen zoons gegund, maar nu is deze jongen zijn zoon.

Natuurlijk krijgt Samuël te horen, dat hij de familie van Eli zal gaan aflossen en dat God wel klaar is met de Hofni's en Pinehassen van die dagen. En hij vindt het pijnlijk en gaat de volgende dag Eli uit de weg. Maar Eli weet het ook en hij zoekt Samuël op en moedigt hem aan eerlijk te zijn: en wat was het dat de HEER jou liet zien? Okay, het zat er in, niet alles loopt altijd goed af. Hij is de HEER, moge Hij doen wat goed is in zijn ogen (1 Sam 3:18).

En zo begint Gods Woord weer te rollen en zet het dingen in gang, doordat er iemand de HEER werkelijk leert kennen en tegelijk geroepen wordt tot het maken van een nieuw begin.

Vandaag is het Jezus die ons roept om Hem te volgen. Dat gebeurt telkens als in de kerk het Evangelie wordt verkondigd, maar ook als het Avondmaal wordt gevierd of als er wordt gedoopt. De roep tot discipelschap wordt vooraf gegaan door het goede nieuws van Gods komende Koninkrijk. God breekt op een nieuwe manier door in de komst van Jezus, om dingen te doen die alles anders maken. Dat wordt ons aangereikt als een nieuwe werkelijkheid om in te gaan staan.

God is jouw bondgenoot, niet om wat jij hebt gedaan of gelaten, maar om wat Jezus voor jou heeft gedaan (en gelaten). Dat vieren we in het Avondmaal: het offer van zijn leven, waarmee Hij wegen baande naar een hernieuwd samen zijn van de mensen met God.

En ja, dan is die *call of action* van Christus ook best radikaal: wie niet zijn vader, moeder, kinderen, al dat dierbare kan loslaten, die kan mijn discipel niet zijn.

Dat was en is in een cultuur waar je hele identiteit wordt bepaald door familiebanden heftig. In onze individualistische cultuur is dat voor velen niet zo schokkend, ach ja, normaal toch, dat je afstand neemt van je ouders en je familie en je eigen leven gaat leiden.

Maar dan moeten we het voor ons vandaag op een eigentijdse manier dichterbij laten komen: wat staat er bij jou op nummer 1, welke stemmen moeten er in jouw leven eerst tot zwijgen worden gebracht, om überhaupt de Stem van de Meester werkelijk te kunnen horen. Waar moet God, waar moet Christus allemaal tegen concurreren in jouw leven? Kan Hij nog wel doordringen tot jouw hart, tot bekering van jouw leven ook, als dat nodig is, tot het doen van een beroep op jou tot inzet voor zijn Koninkrijk?

En wat is die roeping dan bijvoorbeeld ook in een nieuwe fase in je leven. Als je het huis uit gaat, of een gezin begint te krijgen, of juist als ze allemaal de deur uit zijn, of je pensionado bent geworden?

Dus, wat is jouw roeping als gelovige, als christen in al de verbanden waarin je staat? Dan is christen-zijn, discipel worden, leven vanuit geloof, hoop en liefde, niet: iets-van-er-bij, een paar uurtjes kerkmens zijn in de week, maar het is: iets-van-door-alles-heen, de hele week door.

Zo wil Gods liefde en genade ons roepen om heel ons leven te stellen in de dienst van zijn Koninkrijk. Jezus komt misschien vandaag voorbij, en roept ook jou en mij.

Amen

Zingen: Gezang 531: 2 en 3 ('Jezus die langs de straten kwam')